

Υπόθεση Jakuronic κατά Αυστρίας¹

Απέλαση δεκαεξάχρονου αλλοδαπού, καταδικασθέντος για ληστεία, του οποίου η οικογένεια είναι εγκατεστημένη στη χώρα υποδοχής – Προστασία της δημόσιας τάξης και πρόληψη της εγκληματικότητας – Σεβασμός του δικαιώματος της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής – Αρχή της αναλογικότητας: εξισορρόπηση των αντιμαχόμενων συμφερόντων – Μόνον ιδιαίτερα σοβαροί λόγοι μπορεί να δικαιολογήσουν την απέλαση ενός ασυνόδευτου δεκαεξάχρονου στη χώρα όπου βίωσε τον πόλεμο με όλες τις καταστροφικές συνέπειές του στις συνθήκες διαβίωσης και χωρίς αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη στενών συγγενών σ' αυτήν – Δικαιοδοσία του Δικαστηρίου δυνάμει του άρθρου 41 της Σύμβασης.

Εφαρμοστέο δίκαιο :

Άρθρα 8 και 41 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης «για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (Ν.Δ. 53/1974, ΦΕΚ 256, τ. Α΄), όπως τροποποιήθηκε με το Πρωτόκολλο Νο. 11 (Ν. 2400/1996, ΦΕΚ 96, τ. Α΄)

Πραγματικά Περιστατικά: Ο προσφεύγων, κύριος Jakuronic, γεννηθείς το 1979 εισήλθε στην Αυστρία το Φεβρουάριο του 1991 μαζί με τον αδερφό του που γεννήθηκε το 1985 για να συνενωθούν με τη μητέρα τους που ήδη ζούσε και εργαζόταν στη χώρα αυτή. Στη συνέχεια η μητέρα τους παντρεύτηκε. Η οικογένεια του προσφεύγοντα αποτελείται σήμερα από τη μητέρα του, τον πατριό του, τον αδερφό του και τις δύο ετεροθαλείς αδερφές του που γεννήθηκαν το 1993 και το 1995.

Στις 14.1.1994 οι διωκτικές αρχές άσκησαν σε βάρος του κυρίου Jakuronic ποινική δίωξη για ληστεία. Στις 14.3.1994 το περιφερειακό δικαστήριο Wels διέκοψε προσωρινά την ποινική διαδικασία και διέταξε τον προσφεύγοντα να αποζημιώσει τα θύματα για τη βλάβη που τους προξένησε. Στις 11.5.1995 η Περιφερειακή Διοικητική Αρχή του Voecklabruck εξέδωσε κατά του προσφεύγοντα απαγόρευση κατοχής όπλων καθώς τον Απρίλιο του 1995 είχε επιτεθεί σε αρκετούς ανθρώπους χρησιμοποιώντας εξάρτημα συσκευής ηλεκτροσόκ. Στις 31.5.1995 ο προσφεύγων συνελήφθη εκ νέου κατηγορούμενος για διάπραξη περιπτώσεων ληστειών.

Στις 28.8.1995 το Περιφερειακό Δικαστήριο του Wels καταδίκασε τον κύριο Jacuronic για ληστεία και του επέβαλε ποινή φυλάκισης πέντε μηνών με τριετή αναστολή. Την ίδια ημέρα απολύθηκε από τα κρατητήρια.

Στις 28.9.1995 η Περιφερειακή Διοικητική Αρχή του Voecklabruck εξέδωσε δεκαετή απαγόρευση διαμονής σε βάρος του προσφεύγοντα. Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερόμενα συμβάντα και ειδικότερα την καταδίκη του κυρίου Jakuronic έκρινε ότι η περαιτέρω διαμονή του στην Αυστρία διατάρασσε τη δημόσιο συμφέρον. Αυτή η κρίση της διοικητικής αρχής δεν εξισορρόπησε τους οικογενειακούς δεσμούς του προσφεύγοντα στην Αυστρία. Στις 16.10.1995 ο προσφεύγων ζήτησε με τη συνδρομή συνηγόρου την επανεξέταση της προαναφερόμενης διοικητικής απόφασης. Επικαλούμενος το άρθρο 8 της Σύμβασης υποστήριξε μεταξύ άλλων ότι η Περιφερειακή Διοικητική Αρχή παρέλειψε να λάβει επαρκώς υπόψη της την ιδιωτική και οικογενειακή του κατάσταση.

Στις 18.12.1995 ο προσφεύγων συνελήφθη εκ νέου επειδή θεωρήθηκε ύποπτος διάπραξης και άλλων ληστειών. Στις 26.2.1996 το Περιφερειακό Δικαστήριο του Wels καταδίκασε πάλι τον κύριο Jakuronic για ληστεία και του επέβαλε ποινή φυλάκισης δέκα εβδομάδων με τριετή αναστολή. Την ίδια ημέρα απολύθηκε από τα κρατητήρια.

Στις 2.5.1996 η Αρχή Δημόσιας Ασφάλειας της Άνω Αυστρίας απέρριψε την προσφυγή που είχε ασκήσει ο κύριος Jakuronic κατά της πρωτοβάθμιας απόφασης δεκαετούς απαγόρευσης διαμονής στην Αυστρία. Αναφερόμενη στην οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντα η Αρχή σημείωσε ότι η μητέρα του, ο αδερφός του και οι δύο ετεροθαλείς αδερφές του ζουν στην Αυστρία. Όμως, λαμβάνοντας υπόψη την σοβαρή εγκληματική συμπεριφορά του η έκδοση του μέτρου της απαγόρευσης διαμονής είναι αναγκαία για την προστασία του δημόσιου συμφέροντος.

Στις 21.6.1996 ο κύριος Jakuronic προσέβαλε ενώπιον του Συνταγματικού Δικαστηρίου την απόφαση με την οποία η Διοίκηση επέβαλε σε βάρος του το μέτρο της δεκαετούς απαγόρευσης διαμονής. Στις 30.9.1996 το Συνταγματικό Δικαστήριο απέρριψε το αίτημά του για το παραδεκτό της άσκησης ενδίκου

¹ Δημοσιευμένη στην [Επετηρίδα Δικαίου Προσφύγων και Αλλοδαπών 2003](#), εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα – Κομοτηνή.

μέσου επικαλούμενο τη μικρή πιθανότητα επιτυχούς έκβασης του και παρέπεμψε την υπόθεση στο Διοικητικό Δικαστήριο.

Στις 19.2.1997 το διοικητικό δικαστήριο απέρριψε την από 9.12.1996 προσφυγή που είχε ασκήσει ο κύριος Jakuronic κατά της διοικητικής πράξης απαγόρευσης διαμονής στην Αυστρία. Το δικαστήριο απεφάνθη ότι οι αρχές ορθά έκριναν ότι η απαγόρευση διαμονής είναι αναγκαία για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και δεν αποτελεί δυσανάλογη επέμβαση στην οικογενειακή κατάσταση του προσφεύγοντα.

Στις 4.4.1997 ο κύριος Jakuronic συνελήφθη και διατάχθηκε η κράτησή του με σκοπό την απέλαση. Στις 9.4.1997 απελάθηκε στο Σεράγεβο.

Ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ο προσφεύγων ισχυρίστηκε ότι το μέτρο απαγόρευσης διαμονής παραβίαζε το δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής του ζωής το οποίο προστατεύεται με το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

Περαιτέρω, ζήτησε από το Δικαστήριο να διατάξει την αυστριακή κυβέρνηση να ανακαλέσει το μέτρο της απαγόρευσης διαμονής και να του χορηγήσει άδεια παραμονής.

Νόμω Βάσιμο: Α) Η απαγόρευση διαμονής συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύγοντα για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής που προστατεύει το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης. **Β)** Οι σχετικές αποφάσεις των συμβαλλομένων κρατών που συνιστούν επέμβαση στο δικαίωμα που προστατεύεται από το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης πρέπει να διατάσσουν μέτρα που να είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και ειδικότερα να είναι ανάλογα του επιδιωκόμενου σκοπού

Σκεπτικό: Α) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 1 της ΕυρΣΔΑ: ... 22. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι διάδικοι συμφωνούν ότι η απαγόρευση διαμονής συνιστά επέμβαση στο δικαίωμα του προσφεύγοντα για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής που προστατεύει το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης. Περαιτέρω, οι διάδικοι δεν αμφισβητούν ότι η επέμβαση υιοθετήθηκε κατ' εφαρμογή του νόμου και επεδίωκε θεμιτό σκοπό, κυρίως την προάσπιση της δημόσιας τάξης και την πρόληψη της εγκληματικότητας κατά την έννοια του άρθρου 8 παρ. 2 της Σύμβασης. Το Δικαστήριο επικυρώνει τις προαναφερόμενες αξιολογήσεις.

Β) Επί της παραβίασης του άρθρου 8 παρ. 2 της ΕυρΣΔΑ: 23. Η διαφορά στην υπό κρίση υπόθεση αφορά στην αναγκαιότητα του μέτρου της προαναφερόμενης επέμβασης σε μια δημοκρατική κοινωνία.

24. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η Σύμβαση δεν εγγυάται στους αλλοδαπούς το δικαίωμα εισόδου και παραμονής των αλλοδαπών στο έδαφος των συμβαλλομένων κρατών. Όμως, η απέλαση ενός αλλοδαπού από τη χώρα όπου ζουν στενά μέλη της οικογένειάς του μπορεί να συνιστά παραβίαση του δικαιώματός του σε σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής που προστατεύει το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης.

25. Ανήκει στα συμβαλλόμενα κράτη η υποχρέωση προστασίας της δημόσιας τάξης, ειδικότερα ασκώντας την αναγνωρισμένη από το διεθνές δίκαιο εξουσία και περιοριζόμενη από τις συμβατικές τους υποχρεώσεις, να ελέγχουν την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών. Γι' αυτό το σκοπό μπορούν να απελαύνουν τους αλλοδαπούς που καταδικάζονται για διάπραξη ποινικών αδικημάτων. Όμως, όταν οι σχετικές αποφάσεις τους συνιστούν επέμβαση στο δικαίωμα που προστατεύει το άρθρο 8 παρ. 1 της Σύμβασης πρέπει να διατάσσουν μέτρα που να είναι αναγκαία σε μια δημοκρατική κοινωνία, δηλαδή να δικαιολογούνται από επιτακτική κοινωνική ανάγκη και ειδικότερα να είναι ανάλογα του επιδιωκόμενου σκοπού.

26. Κατά συνέπεια καθήκον του Δικαστηρίου είναι να διαπιστώσει εάν η άρνηση των αρχών να ανανεώσουν την άδεια παραμονής του προσφεύγοντα εξισορροπεί, λαμβανομένων υπόψη των συγκεκριμένων περιστάσεων, αφενός το δικαίωμά του για σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής του ζωής και αφετέρου την προάσπιση της δημόσιας τάξης και την πρόληψη της εγκληματικότητας.

27. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι αυστριακές αρχές επέβαλαν δεκαετή απαγόρευση διαμονής στον προσφεύγοντα επειδή το διάστημα 1995-1996 καταδικάστηκε δύο φορές σε φυλάκιση δέκα εβδομάδων και πέντε μηνών με αναστολή. Περαιτέρω έκριναν ότι ενόψει της εγκληματικής συμπεριφοράς του ήταν αναγκαίο να διατάξουν το μέτρο της δεκαετούς απαγόρευσης διαμονής για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και ότι το προσωπικό συμφέρον του να παραμείνει στην Αυστρία δεν υπερίσχυε του δημοσίου συμφέροντος.

28. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι κατά το χρόνο της απέλασης ο προσφεύγων είχε συμπληρώσει μόλις τέσσερα χρόνια παραμονής στην Αυστρία. Περαιτέρω, η κατάστασή του δεν παρουσίαζε ομοιότητες με αυτή των μεταναστών δεύτερης γενιάς, καθώς έφθασε στην Αυστρία σε ηλικία έντεκα χρόνων, είχε ολοκληρώσει τη στοιχειώδη εκπαίδευση σε σχολείο της πατρίδας του και άρα πρέπει να γνωρίζει τη γλώσσα της και να είναι εξοικειωμένος με τον πολιτισμό της. Όμως, η απαγόρευση παραμονής πλήττει σοβαρά την ιδιωτική και την οικογενειακή του ζωή: έφθασε στην Αυστρία με τον αδερφό του για να συνενωθεί με τη μητέρα του και τη νέα οικογένεια που δημιούργησε και προφανώς δεν έχει στενούς συγγενείς στη Βοσνία. Η αυστριακή κυβέρνηση υπογράμμισε ότι ο πατέρας του παρέμεινε στη Βοσνία πλην όμως ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι τον είδε για τελευταία φορά το 1998 και αγνοείται από τη λήξη του πολέμου που ξέσπασε στη χώρα.

29. Ενόψει των ανωτέρω το Δικαστήριο θεωρεί ότι μόνον ιδιαίτερα σοβαροί λόγοι μπορεί να δικαιολογήσουν την απέλαση ενός ασυνόδετου νεαρού ατόμου (δέκα έξη ετών), σε μια χώρα όπου βίωσε την εμπειρία του πολέμου με όλες τις καταστροφικές συνέπειες για τις συνθήκες διαβίωσης και χωρίς αποδεικτικά στοιχεία για την ύπαρξη στενών συγγενών σ' αυτήν.

30... Περαιτέρω, σε αντίθεση με την κυβέρνηση, κρίνει ότι πρέπει να εξεταστεί με ιδιαίτερη προσοχή το ποινικό μητρώο του κυρίου Jakuronic το οποίο αποτελεί το ουσιαστικό στοιχείο της δικαιολογητικής βάσης της απέλασης. Ο προσφεύγων καταδικάστηκε δις για ληστεία. Το Δικαστήριο δεν μπορεί να θεωρήσει ότι οι προαναφερόμενες καταδίκες – ακόμα και αν ληφθεί υπόψη ότι διεκόπησαν οι ποινικές διαδικασίες μετά την αποζημίωση του θύματος από το δράστη – που διάτασσαν ποινή φυλάκισης με αναστολή μπορούν καθεαυτές να θεωρηθούν ιδιαίτερα σοβαρές καθώς τα αδικήματα στα οποία αφορούν δεν εμπεριέχουν στοιχεία βίας. Το μόνο στοιχείο το οποίο μπορεί να υποδηλώνει τάση του προσφεύγοντα για βίαιη συμπεριφορά ήταν η απαγόρευση κατοχής όπλων, μέτρο που επιβλήθηκε το Μάιο του 1995. Χωρίς να υποτιμηθεί η σοβαρότητα αυτού του μέτρου, δεν μπορεί να συγκριθεί με την καταδίκη για μια πράξη βίας και εν προκειμένω δεν υπάρχουν ενδείξεις για απαγγελία παρόμοιων κατηγοριών σε βάρος του προσφεύγοντα.

31...32. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, το Δικαστήριο κρίνει ότι επιβάλλοντας την απαγόρευση διαμονής στις υπό κρίση περιστάσεις οι αυστριακές αρχές υπερέβησαν το περιθώριο άσκησης διακριτικής ευχέρειας κατά την εφαρμογή του άρθρου 8 της Σύμβασης καθώς δεν είναι επαρκώς βαρυσήμαντοι οι λόγοι που αποτελούν τη δικαιολογητική βάση της απαγόρευσης διαμονής. Κατά συνέπεια το Δικαστήριο αποφαινεται ότι η επέμβαση δεν ήταν ανάλογη του επιδιωκόμενου σκοπού.

Γ) Επί του κατ' επίκληση του άρθρου 41 της ΕυρΣΔΑ αιτήματος του προσφεύγοντα: ...38. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι δυνάμει του άρθρου 41 της Σύμβασης δεν έχει δικαιοδοσία να διατάξει την αυστριακή κυβέρνηση να ανακαλέσει το μέτρο της απαγόρευσης διαμονής και να χορηγήσει άδεια παραμονής.

Το Δικαστήριο κρίνει με τέσσερις ψήφους έναντι τριών ότι παραβιάστηκε το άρθρο 8 της Σύμβασης.

Άποψη μειοψηφίας των Δικαστών Cafilisch, Kūris και Ress

Διαφωνούμε με την άποψη της πλειοψηφίας στην υπό κρίση υπόθεση. Είναι αλήθεια ότι το μέτρο που επιβλήθηκε στον προσφεύγοντα ήταν σκληρό καθώς το επίκεντρο της οικογενειακής του ζωής εντοπίζεται στην Αυστρία και τα δέκα χρόνια είναι μακριά περίοδος για απαγόρευση διαμονής. Από την άλλη πλευρά όμως ο προσφεύγων έζησε στην Αυστρία για σχετικά σύντομο διάστημα (έξη χρόνια). Δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί όπως κάποιος που έχει ζήσει όλη του τη ζωή σε αυτήν τη χώρα. Μιλά τη γλώσσα της χώρας προορισμού και προφανώς, μπορεί, μετά την απέλασή του σ' αυτήν να δημιουργήσει νέες βάσεις ζωής του στην πατρίδα του. Οι ισχυρισμοί του για αυστριακή αρραβωνιαστικά και για γιο γεννηθέντα εκτός γάμου αφορούν χρόνο μεταγενέστερο των υπό κρίση περιστατικών. Λαμβάνοντας πάντα υπόψη το νεαρό της ηλικίας του όλες οι παραπάνω περιστάσεις σχετικοποιούν το μέτρο το οποίο υπό άλλες συνθήκες θα μπορούσε να θεωρηθεί δυσανάλογο.

Όμως, καθοριστικής σημασίας είναι το γεγονός ότι το 1995, αμέσως μετά τη δεύτερη καταδίκη του και την επιβολή του μέτρου απαγόρευσης διαμονής, διέπραξε εκ νέου ληστείες για τις οποίες καταδικάστηκε. Η συμπεριφορά του αυτή αποδεικνύει τη σκληρότητα του χαρακτήρα του και την αντίληψη που έχει για τη νομοθεσία και τους θεσμούς της χώρας υποδοχής και φιλοξενίας καθώς και τον κίνδυνο που αποτελεί γι' αυτήν. Κατά τη γνώμη μας, αυτά τα στοιχεία διαλύουν κάθε αμφιβολία για την αναλογικότητα

του μέτρου.

Ενόψει των ανωτέρω πιστεύουμε ότι δεν παραβιάστηκε το άρθρο 8 της Σύμβασης.